
BREXİT: AVRUPA NE İSTİYOR?

23.01.2019

Deutsche Welle (22 Ocak 2019)

AB'nin tercihi, Birleşik Krallık'ın kalmasından yana. B planı, mümkün mertebe yakın tutmak. Ancak Avrupalı liderlerin şu aşamada tek arzuları, İngiliz hükümetinin ne istediğini anlayabilmek.

İngiltere'de zor durumdaki Başbakan Theresa May Pazartesi günü B planını açıklarken Avrupa Birliği (AB) liderleri de Brexit krizinin nasıl aşılabileceğine kafa yoruyordu.

Brüksel, Birleşik Krallık'ın AB'den çıkış tarihi olarak belirlenen 29 Mart öncesi işlerin açıklığa kavuşmasını istiyor ve topun kendisinde değil, Londra'da olduğunu savunuyor.

AB liderleri Birleşik Krallık'ı ne istediğine karar verip bunu açıkça ifade etmeye çağırıyor. Ancak liderlerin kendi tercihleri de var.

AB'nin pozisyonu ne?

Avrupa Birliği aslında Birleşik Krallık'ın üye olarak kalmasını istediğini açıkladı. Şu aşamada bu noktaya dönülmesi için İngiltere'nin Brexit sürecini resmen başlatmak amacıyla devreye soktuğu Lizbon Anlaşması'nın 50'nci maddesinin işletilmesinin durdurulması gerekiyor.

Aksi takdirde AB'nin tercih edeceği plan, Birleşik Krallık'ın Norveç gibi bir Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) üyesi olması. Bu durumda Birleşik Krallık ortak pazarda kalacak. Serbest dolaşım hakkını ve birçok AB kuralını da kabul etmek zorunda kalacak. Ayrıca oy hakkı olmamasına karşın AB'ye mali katkıda bulunma yükümlülüğü olacak. Brüksel, B planını kolaylaştırmak için Brexit'i en azından Avrupa Parlamentosu seçimlerinin yapılacağı 26 Mayıs'a kadar erteleyebilir.

AB müzakerecileri, yeniden müzakerede bulunmak için İngiltere'nin kırmızı çizgilerini değiştirmesi gerekeceğini belirtmişti. Söz konusu kırmızı çizgiler arasında Gümrük Birliği üyeliği bulunuyor. Birleşik Krallık'ın Gümrük Birliği içinde kalması, May'in AB ile vardığı anlaşmanın öngördüğünden daha yumuşak bir Brexit vadediyor.

Brüksel, Birleşik Krallık'ın May'in destek görmeyen Brexit anlaşmasında ısrarcı olması hâlinde, şartlara açıklık getirebileceğini ancak çizilen hukuki çerçeveyi değiştiremeyeceğini açıkladı.

AB üyesi ülkeler, sert bir Brexit'ten yana değil ancak bu durum için de hazırlıklarını yapmaya başladılar.

Avrupalı liderler ne dedi?

Almanya Dışişleri Bakanı Heiko Maas, İngiltere'nin kararsızlığına tepki gösterdi. Maas, "Londra'nın ne istemediğini biliyoruz... Ama artık ne istediğini de anlamalıyız" dedi.

Almanyanın Avrupa İşlerinden Sorumlu Devlet Bakanı Michael Roth da Maas'inkine benzer ifadeler kullandı. Ancak Birleşik Krallık'ın AB'den ayrılma kararını ikinci bir referanduma giderek gözden geçirebileceğini hatırlattı. Roth, "AB'nin kapısının (ayrılık kararının) yeniden düşünülmesi için her zaman açık olduğunu" söyledi.

Almanya Başbakanı Angela Merkel ise Birleşik Krallık'ın AB'den düzenli bir çıkış süreciyle ayrılması için son ana kadar elinden geleni yapacağını ifade etti. Merkel, "İnsanların 50 yıl sonra kafalarını sallayıp 'Neden bir uzlaşma sağlayamadılar ki?' diye sormalarını istemeyiz" dedi.

İrlanda'nın Avrupa İşlerinden Sorumlu Bakanı Helen McEntee, Dublin'in, Brexit sürecinde İngiltere'de en büyük tartışma konularından biri olan backstop anlaşmasıyla ilgili olarak Londra ile ikili görüşme gerçekleştirmeyeceğini söyledi. İngiltere ile sadece bir AB üyesi sıfatıyla müzakere edebileceklerini belirten McEntee, "Yapamayacağımız ve yapmayacağımız şeylerden biri, herhangi bir şekilde ikili müzakereye girmektir. Zaten bu süreç boyunca da bunu hiç yapmadık" dedi.

Ülke ülke bakış açısı

AB üyesi ülkelerin tamamı, yumuşak bir Brexit'ten yana. Ancak üye olmayan ülkelere, onların lehinde şartlar sunup AB'ye taviz verdirilmesinden yana değiller. İşte üye ülkelerin bu noktadaki kaygıları:

Almanya, Birleşik Krallık'ın, AB üyeliğinin en iyi yanlarını seçip buna karşılık hiçbir yükümlülüğe girmemesine müsaade edilmemesi gerektiği yönündeki fikrin en büyük destekçilerinden. Berlin'in en büyük kaygısı, ortak pazarın bütünlüğünün korunması.

Sert bir Brexit'ten en fazla etkilenecek ülkenin İrlanda olacağı söylenebilir. Özellikle de ekonomik açıdan. AB üyesi İrlanda'nın, Birleşik Krallık içindeki Kuzey İrlanda ile kara sınırı bulunuyor. Bu nedenle İrlanda, Birleşik Krallık'la kara sınırı olan tek AB üyesi konumunda. Dublin, Kuzey İrlanda ile arasında Brexit sonrası sınır kontrollerinin başlaması gibi sert uygulamaların hayata geçirilmemesini sağlama konusunda ise kararlı. Avrupa Birliği'nin İrlanda'nın söz konusu duruma dair endişelerinin giderilmesini garanti altına alacak olan "backstop" anlaşmasında ısrarcı olmasının nedeni de bu.

Fransa'nın da AB'nin bütünlüğünün korunmasına dair endişeleri var. Ancak Paris'in Birleşik Krallık'a olan coğrafi yakınlığından kaynaklanan kaygıları da bulunuyor. Örneğin Fransa, limanlardaki ticaretin, standartlardan da taviz verilmeksizin mümkün olduğunca pürüzsüz şekilde sürmesinin sağlanmasını istiyor. Fransız balıkçıların İngiliz karasularında avlanabilmesi de Paris'in öncelikleri arasında.

Birleşik Krallık'a bağlı Cebelitarık'la sınırı bulunan İspanya'nın Londra ile sıkı ticari bağları var. Bu nedenle yumuşak bir Brexit'ten yana. İspanya, İngiliz turistlerin tercih ettiği ülkelerin de başında

geliyor. İspanya bu yüzden İngilizlerin çok fazla kısıtlama olmaksızın AB ülkelerine seyahat edebilmesinden yana.

Polonya'nın gündeminde Birleşik Krallık'ta yaşayan 1 milyonu aşkın vatandaşının hakları var. Romanya'nın da benzer endişeleri var. Her iki ülke ayrıca, Birleşik Krallık'ın Brüksel'e mali katkısını kesmesinin ardından AB bütçesinin daralmasından kaygılı. Zira hem Polonya hem de Romanya AB bütçesinden destek alıyor.

Almanya gibi İsveç de AB bütçesine katkı yapan ülkelerin başında geliyor. AB bütçesindeki bir kara deliği telafi etmek zorunda kalmak da istemiyor. Bu nedenle Birleşik Krallık'ın "boşanma faturası" olarak adlandırılan 44 milyar euroluk ödemeyi yapmasını sağlayacak bir anlaşmanın garanti altına alınmasından yana.

AB bütçesine aldığından fazla katkı yapan ülkeler içinde Avusturya, Finlandiya, Belçika ve Hollanda da bulunuyor. Bu ülkelerden Belçika ve Hollanda, güçlü denizcilik bağları nedeniyle Birleşik Krallık'a görece yakınlar. Sınırların mümkün olduğunca açık tutulmasına önem veriyorlar. Ancak AB kurumlarının da korunmasını istiyorlar. Diğer ülkelerin pahasına Birleşik Krallık'ı kayıracak bir anlaşmadan da yana değiller.

Richard Connor

© Deutsche Welle Türkçe

Kaynak/Source: